

La Ciutat

Quinzenal afiliat a l'Esquerra Republicana de Catalunya

Redacció i Administració: Alonso Martínez, 27 - NÚMERO SOLT: 10 CENTIMS

DE LES ELECCIONS DEL DIA 19

CONSIDERACIONS

La reacció a Espanya, valent-se de la coacció i els diners, emparant-se en una enorme campanya de difamació i llençant al poble contra les reivindicacions de Catalunya, en molts aspectes, això feia de tapadora de tota la demés mercaderia bruta, ha donat un avenç importantíssim.

Al Parlament de la República hi haurà una majoria de dretes. Per altra banda, però, el Partit Socialista ha demostrat ésser una força molt important a Espanya i ha fet uns quants milions de vots, que demostren d'una manera indubitable, que el poble espanyol i l'obrerisme, no es deixarien prendre la República, o que es burlessin les lleis socials.

El moment no pot ésser més greu. Espanya està dividida en dues. La feudal i la revolucionària. Si la feudal volgués imposar per la força un estat dictatorial, la revolucionària és segur que sabria replicar-li adequadament.

I estan així les coses, la situació, no cal pas que ens enganayem, és greu. I del que en pugui pervindre, en tindran la culpa aquests conservadors nostres, que sense el més mínim sentit de responsabilitat, es llençen a aventures, en les que precisament si algú va a perdre-hi són ells, provocant la ruïna del país.

Ací a Catalunya, però, ja ha estat una altra cosa. La reacció ha avençat, si, però més europeïtzats que ací estem, les dretes han topat davant una muralla formidable: Esquerra Republicana de Catalunya.

I el seu avenç, que no cal pas amagar, ja que el contrari seria fer com els estruços que no veient el perill creuen que aquest no existeix, no ha estat, però, una reculada de les Esquerreres. Primer, els 139.000 vots de Macià, que treient el tant per cent de les dones, li donen 2.000 vots més que en les últimes eleccions. Segon, el mateix nombre si fa o no fa de diputats de la Dreta que de l'Esquerra. Tercer, els 446.000 vots esquerristes de

tot Catalunya, en contra dels 421.000 vots dretistes.

La situació, doncs, enfront de la resta d'Espanya, és molt diferent. Taumateix, però, aquesta semi-victòria de les dretes, la lamentem com a esquerristes catalanistes i republicans, i creiem que cal actuar d'una manera intensa com mai, perquè ben aviat el triomf de les Esquerreres sigui definitiu i rotundíssim. I estem convençudíssims de què així serà.

Perquè estem segurs que si com a republicana i esquerrista que Catalunya és, sabrà alçar-se en peu per la defensa de la República, sabem també que més encara serà en la defensa de les seves llibertats.

Llibertats que estan en perill. Perquè a més de la gran campanya antiestatutista de les eleccions, ja veieu ara com ja a punt de manar les dretes, la campanya s'intensifica. Enlloc de prudència, agressivitat. Royos i Sanchis, Barreres i Primos, Calvos Sotelos i Abilio Calderon, lladren més que mai.

Arriben a la calúnnia, a l'insult més groller.

Llencen gràpats de fang i ràbia, a Batet, el militar republicà, que perquè sap ésser militar allunyant-se de les passions polítiques, cenyint-se a l'estricta compliment del seu deure, les dretes espanyoles odien a no poguer més.

Mentrestant Besteiro, un dels homes representatius del Socialisme espanyol, diu en unes declaracions a la premsa estrangera, que la millor obra de la República és l'Estatut, i que Catalunya és el baluard de les llibertats.

I l'endemà, al Parlament de Catalunya, els homes de la Lliga, que traïren l'Assemblea de Parlamentaris, i acompanyaren a Primo a l'estació, victorejant-lo el dia del pronunciament, i es deixaren prendre la Mancomunitat, i donaren un ministre a la monarquia, votaren en contra d'una proposició de defensa de l'Estatut. Votaren en contra de

Catalunya, posant-se enfront de tots els partits republicans i catalanistes.

Clara, doncs, és la situació. Les Dretes, enemigues de Catalunya. Les Esquerres, a favor de la seva causa.

I per això estem segurs que el poble de Catalunya, que cada dia se sent més catalanista, i si manen les dretes a Espanya ja tornarà a somniar

en l'estel per la seva bandera, es posarà al costat dels seus defensors i amics: Les Esquerres de Catalunya i les d'Espanya.

I per això avui nosaltres, cridem a tots els republicans i catalanistes que si volen venir sota la nostra Bandera, per la defensa de la República, de Catalunya i les seves llibertats, els nostres llocs, seran els seus llocs.

En quan el que es refereix a Tàrraga, el resultat de les eleccions no pot ésser més esperançador. 786 vots obtinguts per l'Esquerra, sense cap coacció, sense artimanyes electorals, ni amenaces de negar el pa i la sal a ningú, solament presentant una candidatura, fent una propaganda i deixant que tothom votés segons la seva voluntat, volen dir molt.

Enfront d'una barreja de gent, de la Lliga els uns, monàrquics els altres, sense ideals ni cap pensament polític, els més, i encara uns quants carlins i uns quants anarquistes de dreta, aquests 786 ciutadans d'Esquerra moguts per un ideal que tenien la valentia (perquè valentia cívica suposava ací en la nostra ciutat posar-se enfront dels senyors de la dreta) de manifestar-lo, diuen que a Tàrraga hi ha una força política que acabarà amb l'estat en què ens trobàvem.

Aquells 250 vots escasos que com a terme mig aconseguia l'Esquerra a Tàrraga en les eleccions del 12 d'Abril de 1931, ja veieu com s'han augmentat. Deduint el tant per cent d'augment que les classes representen veiem que aquella força ha arribat gairebé a doblar-se. Mes si tenim en compte que en aquelles eleccions del 1931 s'anava coaligat amb elements que ara militen en el comunisme i que en les últimes eleccions tingueren una setantena de vots.

Els mateixos de la dreta, han tingut un desengany. Volien guanyar de més de mil i donar la impressió de què poden fer tota mena d'artimanyes electorals.

Doncs bé; s'han adonat que no poden fer-ho perquè tindrien la derrota segura.

Ara, però, intenten fer una paròdia d'aquella cèlebre candidatura Popular. En diran candidatura Ciutadana, o Unió Ciutadana, o qualsevol cosa per l'estil.

El poble, però, els coneix. I no pot permetre que se l'enganyi una vegada més. Ja sap quan bé l'estat de desgovern municipal. A més hi ha aquesta força d'Esquerra que no ho permetrà.

Cal, però, que donem el nostre crit d'alerta.

Cal que els Republicans, els catalanistes, els homes d'esquerra i amics de les reivindicacions

socials, o que simplement estimem la nostra ciutat i volem que sigui governada segons un pla, un programa, i no pas de cara a interessos mesquins i personalistes, no desertem del lloc.

I si més amunt enteníem que pel bé de Catalunya calia que tots els Republicans ens aixopluguessim sota una mateixa bandera, és pel bé de Tàrraga i d'aquells ideals que creiem que ara que la democràcia del nostre poble s'ha pronunciat d'una manera tan significativa, és l'hora de què tots els homes de casa nostra autènticament catalanistes i esquerrans, es posin al costat d'aquests 786 vots de l'esquerrisme targari.

Es l'hora més oportuna, i seria una llàstima, que per petites diferències, que després ja es veuria el petites que són, es malaguanyés. Els camps restarien delimitadíssims—cada u allí on li dictés el seu deure—i no es perdria ni una engruna de força per al triomf dels nostres ideals. Un lloc de responsabilitat per a tots.

Ara que mediti qui tingui de fer-ho.

Els fets ens donen la raó

Escrites ja les ratlles que adrecem a «Acció Comarcal», referint-nos al resultat de les eleccions i al greu perjudici que representen per les llibertats de Catalunya, contingudes en l'Estatut, ha augmentat la campanya antiestatutista.

Ha tingut lloc l'acte del Casino de Madrid. Royo Villanova prossegueix com mai la seva campanya i no s'amaga de dir que el triomf de les dretes va adreçat contra Catalunya.

Els fets, doncs, ens acaben de donar la raó. Cada instant que passa és una nova ratificació de què Catalunya està en perill. El nostre deure, doncs, si és que ens sentim catalanistes, es dir-ho ben alt i clar al poble: **Les Dretes Espanyoles són enemigues de Catalunya. Aquesta és la veritat.**

SINCERAMENT

Per "Acció Comarcal"

Es just, justíssim, que celebrem la victòria de les dretes a Espanya i la semi-victòria a Catalunya. Es una cosa que seria estúpid recriminar-la. Que triomfin els ideals que un sent i defensa, sigui com sigui el triomf, el més lògic és exterioritzar-ne la satisfacció.

Però així com reconeixem això, ben sincerament volem dir-vos altra cosa. Que en quant a l'ordre de les reivindicacions catalanes, cal reconèixer que no hem guanyat, sinó que hi hem perdut, i no pas poc. L'intent un xic tímid i prudent — cal reconèixer-ho — de demostració del contrari, o de què si més no, no hi haurem perdut res, que feu en la segona part del vostre editorial, bastaria potser per posar en evidència això que diem. Que hi hem perdut molt.

Es veritat, una gran veritat, que precisament tot i manant la gent d'Esquerra costà molt d'obtenir un Estatut retallat i tot, i ara es feia difícil i lent el traspàs dels serveis de contingents en aquest estatut, tot i que ja tenim coses d'una cabdal importància, que manant les dretes a Espanya mai n'hi havia n'hi hauria estat possible de què ens fossin retornades.

Però sabeu perquè costava tant? Doncs perquè hi ha una vella Espanya i una burocràcia amantada en l'esperit d'aquesta vella Espanya, que oposa obstacles i més obstacles. I si hem obtingut i si anàvem obtenint, era perquè la gent d'Esquerra que governaven volien prescindir, prescindien de la vella Espanya i en volien forjar una més de cara al món.

Però, precisament servint l'esperit d'aquesta vella Espanya, adulant aquest sentiment hermètic, tancat, centralista, que és el seu nervi, les dretes han triomfat.

Ja sabeu prou com l'anticatalanisme, i encara el que és pitjor, la fòbia contra l'Estatut (tan petit que diem que és, oïll) ha estat el motiu central de la campanya de les dretes. I no ens tenim pas d'enganyar: Un dels motius del seu triomf. L'exemple de Rojo Villanova és incontrovertible. La campanya grollera en contra de Catalunya de certa premsa i parlits, al servei del patriotisme més carrincló ho acaba de demostrar. I tant-se-val, cap manifestació ni de Gil Robles (per cert ara resulta que són apòcrifes) ni de ningú ho desvirtua. A més—ja veieu que parlava d'un tímid «regionalisme». I això, tot això d'aquest «regionalismo» i podeu comptar que encara «bien entendido» seria la màxima concessió a Catalunya en el seu programa de govern.

I així i tot ja enganyarien als seus electors.

En fi—és evident que la situació ha empitjorat. Aquella Espanya, aquella vella Espanya temible i centralista, en lloc d'encaminar-la cap a camins nous com feien els homes de l'Esquerra, encara l'han adulat.

Com a catalans hi hem perdut molt, molt, no pot pas amagar-se.

I ens agradaria, que si més no com a catalanistes, en aquests moments tan greus per les reivindicacions catalanes, ho volguessiu reconèixer.

A ben segur que segons la vostra manera de pensar—no sabem si anem equivocats—entendreu que abans que la Pàtria hi ha una altra cosa. Es una posició respectable que no tenim d'entrar ara a discutir.

Però cal reconèixer el que hem dit. El triomf de les dretes a Espanya és un greu perill per a Catalunya i les seves llibertats.

Els catalanistes estem, doncs, en el deure de no amagar-ho al poble. Cal estar atents i vigilar com mai. Tinguem, doncs, la posició que tinguem, però, com a catalanistes no amaguem això.

Comentaris

Les eleccions que s'apropen

El Butlletí de la Generalitat d'abans d'ahir, i tots els periòdics han portat les normes que han de regir en les vinents eleccions. La modalitat d'haver de votar en sobre, encara que no fet amb la perfecció que és de desitjar, permetrà que molta gent que viu coaccionada en matèria electoral, pugui manifestar-se més lliurement.

Per tal de què sigui així, des de l'acte d'entrega del sobre a la porta del Col·legi, fins on tingui lloc l'elecció, hi hauria d'haver un espai sense que cap apoderat ni candidat pogués enterar-se de la papereta que es posa dintre el sobre.

Llavors el sufragi seria pur.

Una modalitat interessant

Es la que fa referència als regidors suplents, per a ocupar el lloc dels propietaris, en cas de cessió per causa de defunció o inhabilitació.

D'aquesta manera s'acaba amb el que un partit amb majories en un comici, per causes fortuites, quedí convertit en minoria.

Qui parla de Democràcia?

I de puresa del sufragi? Qui es tira cendra al cap i clama venjança als Déus pels furs de la democràcia, titllant els demés de trenca-urnes i d'estripats?

Aquesta gent de l'«Acció Comarcal» que amb els vots lliures d'un sector del nostre poble i amb el obligats dels seus dependents i obrers, guanyaren unes eleccions, amargades per la ufana dels vots esquerristes.

Fins ara, al nostre poble, les dretes en les eleccions municipals podien anar al *copo*, i en últim cas, fer sortir els consellers que més els plaguessin de les altres candidatures, mentre que en la pròxima lluita electoral, tenint en front prop de 800 electors de l'Esquerra, no podran abassegar majories i minories, i hauran de sofrir la fiscalització de cinc homes de Unió Republicana en l'administració municipal.

La democràcia de no deixar respirar als altres partits polítics, sortosament, s'ha acabat amb la nova forma electoral i això, és el que cou als nostres dignes adversaris, i per dissimular juguen amb mots que no han entés ni aplicat mai.

Han guanyat unes eleccions, però, no pas usant uns procediments rectes i bons. No pas que se'ns pugui dir a nosaltres—i no provar—que actuàvem per la violència, si abans no analitzen la seva manera de comportar-se. Hi ha una dita, que retrata la seva conducta a la perfecció: «veure la palla en l'ull del veí...»

¿Poden parlar de democràcia aquesta gent que amb l'ajuda de les autoritats tenien vòltats els Col·legis electorals, per la guàrdia civil, per així millor protegir les coaccions de l'anar a buscar vots i acompanyar-los fins al peu de les meses, missió que tant a la perfecció acompliren les nenes gòtiques de Lliga Catalana?

I és democràcia, el tenir en cada Col·legi un parell de «barandes» que no actuaven ni com a apoderats, ni com a interventors, i sentats una mica apartats de la *mesa*, amb les mans a la butxaca—on sospitàvem una pistola—eren la guàrdia d'honor, o de la porra, dels elements dretistes?

Potser sí que democràcia suposa, el que el senyor En Tomàs Noró i Valls, volgués aprofitar la

elecció del dimarts, per intentar per segona vegada, quan ja ho havia fet en l'elecció del diumenge, en un altre col·legi diferent, on era interventor.

Els raonaments amb què deu abonar la seva actitud aquest futur conseller de l'Ajuntament—bona garantia de la seva actuació, l'acte del dia 21!—deuen ésser, que, si un procediment sufragista demòcrata és aquell que respon al principi «una persona, un vot», serà doble democràcia «una persona dos vots, si els altres baden». ¡Tot sigui per la *santa* causal!

També és actuar en bona llei demòcrata el que es fes pujar la força pública a la sala del costat on se celebrava l'elecció, per tenir-la preparada—no sabem perquè—ordre que endemés no donà el president de la *mesa* que és la única autoritat dintre el Col·legi, si no una personalitat municipal.

I la última essència de la democràcia, de la bondat alada, dels sentiments nobles de la religiosíssima gent de dreta, deu ésser el *boicot* que han declarat comercialment als nostres amics i simpatitzants, i que per la seva baixesa, per la vilesa que suposa en els promotors o promotores—que de tot hi ha en la vinya del senyor—no volem ni tant solament enjuiciar, encara que si volem dir en honor dels homes de Lliga Catalana, que atribuïm la iniciativa i el pla del *boicot* a les fanàtiques amañones de Crist-Rei.

Qui parla, doncs, de democràcia?

Més val que diguin com Jesús de Nazaret: «sigui el que estigui net de culpa, el que tiri la primera pedra».

A tots quants, ja sigui per escrit o particularment, ens han palesat la seva protesta per l'agressió de que fou objecte un company de Redacció, els hi donem les més expressives gràcies

---

Per causes involuntàries, no va ésser possible sortir ahir, com li corresponia, aquest número de LA CIUTAT.

M A T O N I S M E

En l'antigor, els pobles, i els individus, liquidaven els ressentiments particulars, el furt d'una ovella, l'honor d'una donzella, amb baralla entre ells, i es mataren els individus d'una *geus*, amb els d'altra tribu, i de vegades, en la lluita s'extinguien famílies senceres.

Mes cap aci en els volums de la història, trobem les baralles generalitzades, entre els senyors feudals, entre els poders real, de la noblesa i l'eclesiàstic, moltes vegades per un pam més o menys de terra, o per ambició de poder.

Després, els pobles, a mida que la cultura avença, que organitzen formes més perfectes de convivència humana, totes les petiteses de les reparacions de greuges, les confien a un poder excels, a uns òrgans determinats que són els tribunals de justícia, i els ciutadans curen d'atendre les seves activitats particulars i no es prenen la justícia o la injustícia per la seva mà, si no que respectuosos, confien la facultat de determinar el just de l'injust als alts poders de l'Estat.

Es anacrònic, doncs, que els homes ventilin les coses a pinyes; és costum que si bé esqueia 2000 anys enrera, o quan la invasió dels bàrbars amb les ordàlies i la pena del Talió, o en els segles XIII i XIV, o fins el segle passat amb els *pinxos* de Barcelona, que es deien Nel·lo i guardaven les espatlles d'un Planas i Casals i d'altres cacics, avui solament es comprèn entre els salvatges i els zulús, i quan surt un *maton*, com una flor exòtica en un poble nostre, el que haurien de procurar les autoritats, com a primera providència, és enviar-lo facturat, i a gran velocitat, a una tribu on es trobés perfectament a to.

L'atribut més lloable i més digne de l'home, el que el fa criatura racional i el diferencia de les bèsties, és el pensar, i per consegüent, d'exposar les idees.

Es aquest un dret individual tan excels i intangible, que la Constitució Espanyola com totes les del món el declara inviolable i el protegeix.

Si blasmables són els delictes que atenten a la integritat humana, a la propietat, els que aten-

ten al pensament, com atemptatoris a la mateixa essència humana, haurien d'ésser considerats com a delictes de lesa humanitat, car és volguer negar a un home el dret a pensar, el dret de dir-se home.

La gent que fem aquest quinzenal de lluita i d'exposició del nostre programa polític, no solament com a companys, si que també com a ciutadans i com a periodistes protestem amb tota la cruessa de la covarda agressió de què fou objecte el més jove dels nostres redactors. Les protestes sinceres dels amics de *Crònica Targarina* i molts d'altres que particularment ens han escrit, ens ajuden a aquest clam de respecte a les opinions d'altre. No comprenem que els companys d'«Acció Comarcal», cerquin pal·liatius i subterfugis per a protestar i a la vegada riure per sota el nas. «Encara que es tracti del redactor d'un periòdic local que ha malparlat copiosament de nosaltres...» Com si pogués donar exemple de bell parlar aquest setmanari, vas sagrat de la decència, de la santetat i de la virtut, amb els seus insults i atacs grollers continuats contra l'honorable President de la Generalitat, D. Francesc Macià, i tots els nostres homes i institucions.

No hi valen, doncs, ni malabarismes ni eufemismes; l'acte incivil d'En Josep Cassany i Guiu, ha d'ésser recriminat per tots els ciutadans, conscients de Tàrrrega.

De futbol i ciutadania

L'espectacle depriment del camp d'esports el passat diumenge, ha de fer pensar molt aquells guardadors de l'ordre que perderen la noció de la funció que desempenyaven, i repartiren cops de culata sense to ni so, i precisament entre els que animats d'una gran bona fe els ajudaven a posar pau i ho aconseguien, ens obliguen no a demanar la dissolució del cos de la guàrdia civil, però si quelcom que sense tenir tanta transcendència, faci conèixer a algú la noció de la seva responsabilitat i el sentit de serenitat que no acusaren gaire fi.

ASSAIG

DE LA BONDAT

Certament, no és pas una cosa nova això de classificar els humans en dues categories: Els bons i els dolents.

Ja en temps molt remots, els Perses, si mal no recordem, no ja solament establien aquesta distinció entre els mortals, sinó que l'extenien fins i tot a les divinitats. Hi havia els seguidors d'Ormuz, el principi del Bé, i els que seguien a Ahriman, el principi del Mal, autor de tots els desgavells que en aquells temps ja patia la humanitat.

Bons i dolents. Principi del Bé i del Mal. Angels i dimonis. Exactament.

Però... però el que ha estat sempre una mica difícil, és establir d'una manera clara i rotunda fins allí on arribava el bé i començava el mal.

En va han passat milers d'anys i centenars de religions, i el problema ha restat tan insoluble com en el dia del seu plantejament. Sempre, i malgrat tot quan s'ha fet per determinar-ho no havent coincidit mai ningú, a més a més inclús en allò que s'ha coincidit i en el que es podia atendre a normes precises, ha quedat una escletxa oberta: La consciència de cada u.

En ple segle XX, però, i precisament ací en la nostra ciutat, algú o alguns, han pogut trobar la fórmula feliç. Bons i dolents. Principi del Bé i Principi del Mal. Angels i dimonis. Exacte.

Tenir un ideal. Avant-posar-lo a les conveniències. Treballar per una superació de les formes socials. Posar-se al costat de qui té dret a que se l'ampari. Lluitar perquè l'anquilosi no s'apoderi dels orgues de la Nació, conjunt de les individualitats. Totes aquestes coses no són res més que símptomes claríssims de que la bondat fuig de l'individu que les sent. El Principi del Mal acabarà per apoderar-se'n.

A més, altres particularitats diferencien els dolents dels bons. Els dolents pensen. I no supediten els seus actes a formes més o menys rebuscades de coacció—en últim terme gairebé sempre material—sinó que obren d'acord amb el seu pensar.

També hi ha altres coses, no tan empíriques, potser, que distingeixen els dolents dels bons. Són d'esquerra, una mena de coseta, tan més blasmable quan més sincerament és sentida. I aspiren a una societat més perfecta, més humanitzada. Comprenen la injustícia d'un estat que cal superar. I davant del propi interès entenen que cal posar-hi el de la comunitat.

Així són els dolents. En això es coneixen els seguidors d'Ahriman.

Als bons també es fàcil, facilíssim de coneixer-

los. Són aquells que lluiten contra els dolents. A més creuen que el món ja està bé. Millor dit, està bé sigui com sigui, mentres el bé camú no perjudiqui ni mica ni gens els seus interessos, perquè abans de que això fos, preferirien que es confirmés mil vegades aquell estat de coses, que a Timó d'Ateenes, misàntrop per desenganys, feia dir-li a un mortal:

«Ves, viu ric i feliç, però amb aquesta condició: Basteix a part dels homes...; dóna a gossos el que els hi neguis; deixa que les presons se'ls mengin; que els deutes els assequin; que els homes siguin com arbres emmalalits i els gams els llepin la falsa sang!

I així estiguis bó i prospera»

I així, delimitats els camps, és lògic que bons i dolents es facin la guerra. Els exèrcits d'Ormuz, el Principi del Bé, i Ahriman, el Principi del Mal, se la feien sense parar mai. I el seu camp de batalla era el món. Això ja sis cents anys abans de l'era cristiana.

I pel triomf de la bondat totes les armes són bones. Aquells tres pobres dissortats, vellets, rec l'un, que pujaven unes escales i donaven tres paperets blancs que lliscaven un a un dins una capsa de vidre, també devia estar-ho de bé. Pel triomf del bé, tot.

La caritat que es cobra. Senyal de bondat... Però, no, no. Ací estem convençuts que ni aquell algú, o alguns, que coincidien en haver trobat la fórmula feliç per a distingir els bons dels dolents, ja no coincideixen. Es l'escletxa que queda oberta a la consciència de cada u.

El problema resta en peu. No se sap on acaba el bé i on comença el mal.

Bons i dolents. Principi del Bé i Principi del Mal. Angels i dimonis. Exacte.

J. C. I. E.

Targari:

Els de l'Ajuntament d'ara, preparen una candidatura que volen batejar-la amb un nom que amagui el que són.

Nosaltres, voldriem que hi hagués la sinceritat de dir la veritat. Que és la candidatura de la Lliga, o del Centre Autonomista.

Si per por no ho fan així, tu tingue-ho present.

Imp. «Crònica Targarina» - Telèfon 122 - Tàrraga